

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ
ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ
ІНСТИТУТ СХОДОЗНАВСТВА ІМЕНІ А.Ю. КРИМСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

КРИМ – ЦЕ УКРАЇНА: СТРАТЕГІЯ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного
круглого столу з нагоди Дня спротиву окупації
Автономної Республіки Крим та міста Севастополя**

24 лютого 2023 року
м. Одеса

Видавництво
«Юридика»
2023

Організаційний комітет:

Дмитро Володимирович Швець – ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, полковник поліції (голова організаційного комітету);

Максим Вікторович Корнієнко – проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Борис Володимирович Бабін – д.ю.н., професор, експерт Асоціації Реінтеграції Криму, професор Національного авіаційного університету;

Лілія Георгіївна Матвєєва – завідувач кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Віктор Олексійович Кіктенко – директор Інституту сходознавства імені А.Ю. Кримського НАН України, доктор філософських наук, старший науковий співробітник (заступник голови організаційного комітету);

Андрей Крипський – ректор Полонійної академії в Ченстохові, доктор філософії, доктор богослов'я, гоноріс кауза, професор;

Ігор Йосифович Магновський – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Лідія Борисівна Тарасенко – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент;

Костянтин Євгенович Пальшков – доцент кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат політичних наук, доцент

Матеріали видано в авторській редакції.

K82 **Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції** : матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу (м. Одеса, 24 лютого 2023 року). – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 322 с.

ISBN 978-617-8263-10-2

Збірник матеріалів міжнародного науково-практичного круглого столу «Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції» з нагоди Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що відбувся 24 лютого 2023 року в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

УДК 341.38:341.223.2(477.75)

ISBN 978-617-8263-10-2

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023

Магновський Ігор Йосифович

*д.ю.н., професор, професор кафедри теорії та історії держави і права
Одеського державного університету внутрішніх справ*

ДЕОКУПАЦІЯ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ АР КРИМ – ШЛЯХ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі державотворення України відновлення її територіального устрою – завдання, котре постало перед державою у часи важких випробувань спричинених зовнішньою агресією та у наслідку анексії частини території України. Тому в практичних процесах державотворення і в сучасній науці конституційного права, встановлення та окреслення основних параметрів Автономної Республіки Крим як територіальної автономії, безперечно, становить одну із найскладніших проблем сьогодення. При цьому нагадаємо, що сам процес утвердження конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим як територіальної автономії супроводжувався вихором політико-правових перипетій.

У цілому сучасне конституційне визначення правового статусу Автономної Республіки Крим у складі унітарної Української держави, як наголошують дослідники, остаточно не вирішило всіх проблем правової природи автономії. Залишається, зокрема, відкритим питання, наскільки наша держава з наявністю адміністративно-територіальної автономії відповідає міжнародним правовим стандартам і загальнонаціональним потребам, і як ця автономія співвідноситься із перспективами розвитку Української держави та забезпечує її конституційну цілісність [1, с. 85].

Зауважимо, що кримська автономія має низку політичних, культурних й інших особливостей, які обов'язково треба враховувати при виборі шляхів удосконалення територіального устрою України. У зв'язку з цим не можна оминати й проблему співвідношення норм міжнародних угод та національного законодавства, що може слугувати надійним важелем урегулювання певних неординарних ситуацій півострова.

Висвітлення Автономної Республіки Крим, за умови визначення місця даної автономії у системі територіального устрою України, будучи невід’ємною складовою частиною унітарної держави, надає нам можливість констатувати, що територіальна автономія в Україні – це адміністративно-територіальна одиниця України, з власними органами публічної влади, котра наділена додатковими самоврядними повноваженнями, що відображають суспільно-політичні, соціально-економічні та національно-культурні інтереси територіальних громад півострова із збереженням широких автономних прав корінних народів півострова. Тому одним із ключових векторів адміністративно-територіальної реформи кримської автономії після її деокупації, на наше переконання, є відповідне забезпечення національно-культурних і соціально-економічних прав корінним народам та етнічним меншинам в Україні, що мешкають на території Кримського півострова, зокрема кримським татарам, караїмам, кримчакам й іншим та одночасне посилення впливу центральних органів виконавчої влади в автономії, у межах правового поля, із метою контролю над сепаратистськими прагненнями відцентрових політичних елементів. Урешті-решт вона повинна бути повноцінною територіальною одиницею у складі унітарної України, із належним правовим забезпеченням балансу етнонаціональних інтересів у регіоні, що стане запорукою стабільності в чорноморському басейні. Автономна Республіка Крим є тим регіоном, котрий зважаючи на теперішню суспільно-політичну і демографічну ситуацію, географічне розташування, соціально-економічні можливості розвитку, а також природно-рекреаційні ресурси та національно-культурні особливості населення півострова має зберігати свої унікальні характеристики і розвивати їх.

Відзначимо, що у затвердженій Указом Президента України від 24 березня 2021 року Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, цілями державної політики щодо забезпечення деокупації тимчасово окупованої території та її безпечної реінтеграції є:

- відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону, забезпечення державного суверенітету України;

- забезпечення національної єдності, стійкості та згуртованості українського суспільства і держави Україна;
- припинення використання тимчасово окупованої території для діяльності, яка загрожує національній безпеці України та/або спрямована на підри夫 міжнародної безпеки і миру;
- визначення правових засад перехідного правосуддя;
- формування та реалізація політики у правовій, соціальній, освітній, інформаційній, гуманітарній та інших сферах щодо зростання та зміцнення рівня довіри, гарантування прав та законних інтересів громадян України, які постраждали внаслідок тимчасової окупації;
- забезпечення сталого суспільно-політичного, гуманітарного та економічного розвитку України відповідно до визначених засад внутрішньої і зовнішньої політики, стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору [2].

Відтак, 29 вересня 2021 року прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» [3].

Таким чином, виходячи із указаного вище, на сьогодні важливим завданням є активізація відповідних дій, оприлюднення їх алгоритму, де у пріоритеті – консолідація усіх партнерів на базі Кримської платформи щодо відновлення міжнародного права і як наслідок, повного національного суверенітету над Автономною Республікою Крим та містом Севастополем; деколонізація півострова; подолання наслідків мілітаризації населення та публічного простору; забезпечення національної єдності, стійкості та згуртованості українського суспільства і держави. Отже, сьогоднішня доводить нагальну потребу в напрацюванні відповідних розробок стосовно необхідних механізмів для усунення наслідків тимчасової окупації на півострові, що має бути одним із пріоритетних завдань політики щодо окупованої території.

Література:

1. Крим на шляху до стабільності й розвитку: проблеми та перспективи : матеріали круглого столу (м. Севастополь, 26–27 жовтня 2006 р.) / за ред. А. В. Мальгіна ; Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Сімферополі. Сімф. : СФ НІСД, 2006. 136 с.
2. Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя : Указ Президента України від 24.03.2021 р. № 117/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1172021-37533>
3. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2021 р. № 1171-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-1171r>

Коломієць Ю.М., Мох Т.П.

Проблеми захисту культурних цінностей
на окупованих територіях Криму та м. Севастополя 96

Корнева Т.В.

Фінансово-правові інструменти в стратегії
деокупації та реінтеграції Крима 99

Кресін Олексій Веніамінович

Питання незаконного контролю РФ щодо території
України згідно з рішенням ЄСПЛ щодо Криму 2020 р. 104

Крижановський Анатолій Федорович

Вітчизняна юриспруденція у координатах
реінтеграції Криму: концептуальний вимір 109

Кришевич Ольга Володимирівна

Кримінальна відповідальність за виправдовування,
визнання правомірною, заперечення збройної агресії
російської федерації проти України, глорифікація
її учасників: національне та міжнародне законодавство 113

Кузнецова Людмила Валеріївна

Питання Криму: реалії сьогодення 119

Кузніченко О.В., Березовська К.В.

Окремі питання концепції реформування юридичної освіти 122

Ланцедова Юлія Олександрівна

Значення інноваційного розуміння сутності,
співвідношення та переліку функцій органів правопорядку
у контексті організації процесу подолання правопорушень
з реалізації стратегії будь-яких державних деокупаційних
і реінтеграційних процесів 126

Магновський Ігор Йосифович

Деокупація та реінтеграція АР Крим –
шлях до відновлення територіальної цілісності України 131

Маковій Віктор Петрович

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок
порушення приватних прав особи,
в структурі правового механізму реінтеграції
окупованих територій 134